

Nr 115.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till grunder för dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1933/1934 åt dels kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, dels ock innehavare av prästerliga emeritilöner; given Stockholms slott den 10 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Engberg anför härefter:

Jag anhåller att få inför Kungl. Maj:t anmäla frågan om beredande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1933/1934 åt de präster, som fått sina löneförmåner reglerade genom 1910 års prästerliga avlöningsslagar.

Efter att under en följd av år hava varit oförändrade undergingo grunderna för ifrågavarande prästers dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1930/1931 vissa jämkningar, beroende på den efter beslut av 1929 års riksdag och

samma års kyrkomöte tillkomna nya lagstiftningen om provisorisk tilläggs-lön åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat m. m.

Denna lagstiftning har nämligen föranlett, att prästernas dyrtidstillägg för tiden från och med den 1 maj 1930 beräknats efter delvis andra grunder än hittills. Genom nämnda lagstiftning är föreskrivet, att den förut till prästerna utgående tillfälliga löneförbättringen skulle från och med sagda dag upphöra att utgå. I dess ställe äga prästerna uppbära provisorisk tilläggs-lön eller — i fråga om kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster — provisoriskt tilläggsarvode. Genom denna förändring hava prästerna i lönehänseende blivit jämställda med statens befattningshavare med nyreglerad avlöning, och på grund härav har förutsatts, att det till prästerna utgående dyrtidstillägget, som förut beräknats efter de för befattningshavare med oreglerad avlöning gällande oreducerade grunderna, numera skall utgå efter *reducerad* beräkningsgrund.

För närmare kännedom om tillkomsten och beräkningen av sålunda beslutade grunder för prästerskapets dyrtidstillägg tillåter jag mig hänvisa till Kungl. Maj:ts proposition nr 192 till 1930 års riksdag.

Emellertid har jämlikt 1932 års riksdags beslut rörande kyrkofonden och prästerskapets lönefrågor den förändringen beträffande här ifrågavarande dyrtidstillägg vidtagits, att dessa tillägg nu i sin helhet utgå ur kyrkofonden och icke, såsom förut, till en del bestridas av pastoraten.

De *grundläggande* stadgandena rörande prästernas dyrtidstillägg återfinnas i den med riksdagen och kyrkomötet utfärdade lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner jämte däri genom lagen den 22 april 1921, nr 192, och den 30 augusti 1932, nr 406, gjorda tillägg och ändringar.

Vad kontraktsprostarna beträffar, bereddes möjlighet till dyrtidstillägg först genom lagen den 19 november 1920, nr 844, angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

De *närmare* bestämmelserna om prästernas dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1932/1933 återfinnas *dels* i kungörelsen den 20 juni 1930 (nr 281) angående dyrtidstillägg åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, samt i kungörelsen den 30 juni 1932 (nr 316) om ändrad lydelse av §§ 2 och 5 i förstnämnda kungörelse, *dels ock* i kungörelsen den 18 juni 1927 (nr 295) angående dyrtidstillägg åt innehavare av prästerliga emeritilöner.

I likhet med vad hittills varit fallet synes beträffande det till prästerna under ecklesiastikåret 1933/1934 utgående dyrtidstillägget såsom allmän regel böra gälla, att de grunder, som kunna komma att fastställas för utmätande av statstjänstemännens dyrtidstillägg, böra i tillämpliga delar vara normerande jämväl för det dyrtidstillägg, som utgår till prästerna.

Nu gällande allmänna bestämmelser i fråga om de grunder, varefter stats-tjänstemännens dyrtidstillägg utmätas, äro meddelade i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med däri senare vidtagna ändringar.

Emellertid förete de bestämmelser, som för närvarande gälla för präster-nas dyrtidstillägg, en del avvikelser från dem, som tillämpas i fråga om statens befattningshavare.

Med hänsyn till de naturaförmåner och tjänstbarheter, som tillförsäkrats en stor del av prästerskapet i samband med de förutvarande bostadsbostäl-lenas utarrendering, och vilka givetvis i ett flertal fall medfört en ej ovä-sentlig lättnad i dyrtidens tryck, har det ansetts skäligt, att de i tjänst va-rande prästernas dyrtidstillägg bleve föremål för någon nedsättning i jäm-förelse med statstjänstemännens. För de senaste ecklesiastikåren har det till prästerna utgående tillägget utmätts så, att det skulle komma att ligga tre enheter under statstjänstemännens. Ifrågavarande minskning har an-setts lämpligen böra drabba enbart det procentuella tillägget.

Övriga avvikelser från de för statstjänstemännen gällande bestämmelserna, vilka avvikelser i regel varit föranledda av hänsyn till det prästerliga avlö-ningssystemet, torde icke vara av beskaffenhet att behöva särskilt beröras.

För innevarande budgetår äro dyrtidstilläggen åt befattningshavare i sta-tens tjänst fixerade på grundval av en fast levnadskostnadsindex med index-tal av 156. Då jämlikt § 4 i nyssberörda kungörelse den 15 juni 1923 (nr 265) dyrtidstillägget till befattningshavare i statens tjänst med reglerade löner utgår å den för månad uppburna avlöningen efter det procenttal, som erhålles, då hälften av det av Kungl. Maj:t fastställda talet för levnads-kostnadsökningen i förekommande fall avjämnas till närmast lägre hela tal och därefter i varje särskilt fall minskas med 18, är procenttalet för budget-året 1932/1933 för dylika befattningshavare 10. Det maximibelopp, å vil-ket dyrtidstillägg skall utgå, har för innevarande budgetår sänkts till 700 kronor i månaden, d. v. s. 8,400 kronor för år räknat.

Som nyss nämndes, har man pläгат utmätta prästernas dyrtidstillägg så, att det ligger tre enheter lägre än statstjänstemännens, och i enlighet här-med har prästernas dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1932/1933 fastställts till 7 procent. Vidare har, i enlighet med vad jag nyss nämnt i fråga om statstjänstemännen, det maximibelopp, varå prästernas dyrtidstillägg utgår, bestämts till 8,400 kronor för år.

Sedan emeritilönerna genom lagen den 18 mars 1927 (nr 55) om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ i emeritilönelagen den 9 december 1910 undergått vissa förhöjningar, hava dessa löner ansetts jämställda med så kallade ny-reglerade pensioner. På grund härav hava från och med ecklesiastikåret 1927/1928 vidtagits motsvarande nedsättningar i de till emeriti utgående dyrtidstilläggen. De nu gällande bestämmelserna rörande dyrtidstillägg åt emeriti finnas intagna i förutberörda kungörelse den 18 juni 1927 (nr 295).

Enligt beslut av 1929 års riksdag och samma års kyrkomöte hava, i samband med antagandet av den nya lagstiftningen om provisorisk tilläggslön, vidtagits vissa ändringar i emeritilönelagen (se lag den 13 december 1929, nr 385, om ändrad lydelse av 2—5 §§ emeritilönelagen). Det genom lagen den 18 mars 1927, nr 55, fastställda, i emeritilönen ingående fyllnadsbeloppet har ersatts av ett provisoriskt tilläggsbelopp, som för samtliga emeriti utgör 1,000 kronor.

Någon ändring av de i kungörelsen den 18 juni 1927, nr 295, meddelade bestämmelserna angående dyrtidstillägg åt prästerliga emeriti synes icke vara påkallad för tiden efter utgången av april 1933.

Vad beträffar det procenttal, efter vilket dyrtidstillägget för innehavare av emeritilön skall utgå, understiger detta med 16 enheter hälften av talet för levnadskostnadsökningen. För innevarande budgetår med dess levnads-kostnadsindex av 156 är sålunda procenttalet 12.

Antalet ordinarie präster kommer för nästkommande ecklesiastikår att något ändras genom ikraftträdande beslut om nya löneregleringar eller organisationsändringar. Dessa beslut medföra en minskning med 4 kyrkoherdar och en ökning med 4 komministrar, varjämte antalet ständiga adjunkter ökas med 16. Någon ytterligare förändring av antalet präster, berättigade att uppbära dyrtidstillägg, torde icke vara att emotse av annan anledning.

Beträffande kostnaden för dyrtidstilläggen under ecklesiastikåret 1933/1934 har inom ecklesiastikdepartementet verkställts en approximativ beräkning, vars resultat sammanförts i följande tablå:

Befattningshavare	Dyrtidstill- lägg kronor
Ordinarie präster och ständiga adjunkter	1,270,000
Adjunkter i egentlig bemärkelse	60,000
Sjuklediga e. o. präster	2,000
Kontraksprostar	8,000
Emeriti	120,000
Summa kronor	1,460,000

Utgifterna för prästernas dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1933/1934 skulle sålunda komma att uppgå till omkring 1,450,000 kronor.

Kyrkofondens tillgångar uppgingo den 30 juni 1932 till 56,893,133 kronor 17 öre.

Vid fastställandet genom kungörelsen den 14 oktober 1932 (nr 458) för ecklesiastikåret 1933/1934 av allmänna kyrkoavgiftens grundbelopp samt av öretalet för uttaxering av församlingsavgifter har förutsatts, att prästernas dyrtidstillägg för nämnda ecklesiastikår skulle komma att utgå efter oförändrade grunder.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna de av mig i det föregående förordade allmänna grunderna för beviljande av dyrtidstillägg under ecklesiastikåret 1933/1934 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724) angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner ävensom i lagen den 19 november 1920 (nr 844) angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. B. Hammar.